Tampere University of Applied Sciences

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistallenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Naukkarinen, M. (2019) Nyt katse kohti 20-lukua. TAMKin johtoryhmäblogi, 10.4.2019.

URL: https://blogs.tuni.fi/tamkjohtoryhma/johtoryhma/nyt-katse-kohti-20-lukua/

TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULU
Kuntokatu 3, 33520 Tampere www.tuni.fi/tamk | p. 0294 5222

Nyt katse kohti 20-lukua

10.4.2019 — Arja Hautala

”Nyt kuonot kohti Koiramäkeä” kehotti Särkänniemen kadunvarsimainos jokunen vuosi sitten. Kiusoittelin lähipiirin pikkulapsia, onko heillä myös kuono, kun ei kait mainos voi olla koirille tarkoitettu. Puhekielessä pikkulapsia on ennenkin puhuteltu eläinten kanssa tasavertaisin ilmaisuin, kuten ”nyt pestään tassut” tai ”käpälät irti siitä”. No, ehkä mainos oli kuitenkin viesti meille kuonokkaille vanhemmille; Koiramäessä on jotakin, mistä kannattaa lähteä koko perheen voimin katsomaan.

Ammatillinen minäni kehottaa nyt kääntämään kuonon kohti 20-lukua. TAMKin strategia ulottuu kuluvan vuosikymmenen loppuun. 20-lukuhan alkaa vuonna 2021 tuoden OKM:n pyytämän uuden 10-vuotisstrategian lisäksi AMKeille uuden rahoitusmallin. Sen muutokset pyrkivät ohjaamaan ministeriön 2030-vision toteuttavaan suuntaan. Visioon pääsemistä edistävät muun muassa korkeakoulujen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kasvattaminen, suomalaisten korkeakoulutusasteen nostaminen, työelämässä osaamista uudistavan jatkuvan oppimisen tarpeeseen vastaaminen, digitalisaation hyödyntäminen oppimisessa, sekä kansainvälisesti kilpailukykyisten ja verkostoituneiden osaamiskeskittymien vahvistaminen.

Pääsääntöisesti strategisen mittakaavan kehittäminen vaatii työn ja sen mahdollistamiseksi rahoituksen uudelleen kohdentamista. Perinteiset tehtävät pitää hoitaa aiempaakin tehokkaammin, jos kerran korkeakoulutettujen osuus kasvaa, eikä rahoitusta luvata lisää. Voimme kyllä lisätä ansaintaa muun muassa maksullisella kv-koulutuksella, mutta tulot menevät pääosin näiden toteutusten kustannuksiin. Mutta työtä se säilyttää TAMKissa, ja kehittää osaamistamme.

Valtionrahoituksen tuntuvaa kasvua ei kannata haikailla. Realismi valkenee, kun katsoo väestönkehitystä. Eläkeläisten määrä kasvaa lähes 50 prosenttia vuoteen 2070 mennessä. Huoltosuhde heikkenee nopeasti, kun samaan aikaan väkiluku kääntyy laskuun jo 30-luvun puolivälissä, ellei syntyvyys tai maahanmuutto nouse merkittävästi nykyisestä. Jo kolme vuotta suomalaisia on kuollut enemmän kuin syntynyt.

Juuri nyt nuorten aikuisten ikäluokat pienenevät. Tyypillisessä lähivuosien hakijaiässä olevia (16–20 v.) on 10 prosenttia eli noin 30 000 vähemmän kuin nyt tyypillisessä opiskeluiässä olevia (21–25 v.). Samaan aikaan kasvavan senioriväestön palvelut vaativat jo seuraavalla hallituskaudella 1,3 mrd. lisää rahoitusta. Siis nykytasoisena, hoivakotiongelmineen päivineen.

AMKien rahoitusmalli muuttuu vuodesta 2021, jonka rahoitus lasketaan vuosien 2017–2019 tuloksista. Uudessa mallissa rahaa siirtyy pois tutkintokoulutuksen mittareilta lähes 50 Me muilla perusteilla jaettavaksi. Se ja hieman poistuvasta henkilöstön kv-liikkuvuusmittaristakin lisätään TKI-toiminnan ulkoisen rahoituksen ja jatkuvan oppimisen opintopisteiden perusteella jaettavaksi. TAMKille uuden jakotavan ennustetaan tarkoittavan -1,4 Me valtionrahoituksen muutosta, jos tuloksemme kuluvalta vuodelta pysyvät samassa suhteessa muihin kuin edeltävänä kahtena vuotena. Tuosta yli 40 prosenttia menisi niiden AMKien tukemiseen, joilla rahoitus laskisi enemmän kuin enimmäismääräksi säädetty -3 %/v.

90-luvun presidentti tokaisi että ”tarttis tehrä jotain”. Olemme TAMKilaisten hienolla työllä saavuttamassa lopuillaan olevalle strategiakaudelle asetetun 20 prosentin ulkoisen rahoituksen tavoitteen, vaikka se viitisen vuotta sitten asetettiin hieman yläkanttiin ”suoritusta venyttäväksi”. Lähtökohta kun oli alle 10 %:a. Seuraavat 10 prosenttiyksikköä kasvua pitänee ponnistella jo 20-luvun alkupuolella. Kun puolet ulkoisesta rahoituksesta tulee nytkin TKI-hankkeista, joihin tarvitaan valmistelu- ja omarahoitusta nelisenkymmentä prosenttia, TKI-toimintaan on jatkossa käytettävä enemmän valtionrahoitusta sen kasvun mahdollistamiseen.

Nykyisellä toimintatavalla menetämme ennusteessa ulkoisen TKI-rahoituksen mittarilla lähes 0,8 Me lisää, ja ansaitsemme sillä yli 3,5 Me vähemmän kuin TAMK saa keskimäärin jaossa olevasta AMK-rahoituksesta (7,5 %). Jatkuvan oppimisen, joka sisältää muun muassa erikoistumiskoulutuksen ja avoimen AMK:n, tuotto on TAMKin ennusteessa yli 2,2 Me vähemmän kuin keskimääräiset mittaritulomme. Näissä suhteellisesti heikoimmissa lajeissamme lienee helpompi parantaa kuin jo nyt suhteellisesti paremmin tuottavilla mittareilla. Niissäkin pitää aseman säilyttämiseksi edetä, kun meitä heikommat parantavat, ja raha jaetaan tulosten suhteessa.

Keinot kyllä keksitään. ”Kyllä se siitä”, valoi uskoa mainittu presidenttikin. TAMKin osaamisella ja toimintaympäristöllä on ennenkin onnistuttu, kun yhteinen tahtotila on löydetty. Heikkouksia parannettaessa kaikkia muitakin osa-alueita on kehitettävä, jotta ”pyrstö ei tartu, kun nokka irtoaa”. Nyt kun 55 opintopistettä vuodessa -mittari poistuu, tärkeää on parantaa AMK-tutkintojen valmistumisajoissa. Jo vuoden normiajan ylitys vähentää kolmanneksen tutkinnosta saatavasta rahoituksesta. Ja niiden perusteella jaetaan edelleen yli puolet rahoituksesta.

50-luvun presidentti piti tapanaan sanoa että ”tosiasioiden tunnustaminen on kaiken viisauden alku”. Näin on tehty. TAMKissa tarvittavat muutokset aloitetaan jo tänä vuonna kaikilla

rintamilla. Nyt tarvitaan uusia päätöksiä ja muutoksen tekijöitä, niin pärjätään 20-luvullakin. Ja meiltä se käy, sitä en epäile.

Kirjoittaja: Mikko Naukkarinen, varatoimitusjohtaja